

Posudek školitelky k diplomové práci

Jméno diplomanta: Matěj Šach

Téma práce: Důvěra mezi státy a princip vzájemné důvěry v mezinárodním právu

Rozsah práce: 62 stran textu

Datum odevzdání práce: září 2017

Aktuálnost (novost) tématu, náročnost tématu

Téma, kterému se diplomant věnuje, je především originální. Téma není dosud zpracováno nejen v podobných diplomových pracích, ale především není vůbec reflektováno v odborné literatuře v českém jazyce a v zahraničí je mu věnována pozornost jen sporadicky. Originálnost práce velmi oceňuji a považuji za potřebné tento aspekt hned na začátku posudku zdůraznit.

S originalitou ve smyslu novosti také souvisí značná obtížnost zpracování tématu. Diplomant nejenže musel vyhledat všechny zdroje, musel také sám promyslet pojetí práce (k němuž mám určité výhrady, jež ale diplomant zná již z konzultací). Téma považuji za velmi náročné.

Jde zároveň o téma, které patří do základů mezinárodního práva. Jako školitelka jsem toto téma vypsalala poté, co jsem jej opakovaně nalézala implicitně obsažené v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva a explicitně (velmi sporadicky) pojmenováno v literatuře. Shodovalo se s tím, co považuji za základ mnohých opatření či praxí států (bezpečné země, ostatně i diplomatické záruky v pojetí Evropského soudu pro lidská práva); mezistátní důvěra hraje nesmírnou roli. Zdálo se mi proto zajímavé pro hloubavého studenta či studentku. Je ovšem těžké definovat, co se pod daným pojem skrývá: někdo může vnímat tento princip jako vlastní mezinárodnímu právu, případně skrytý pod princip *pacta sunt servanda*, jiný jako pojem s neexistujícím obsahem.

Hodnocení práce (kritéria hodnocení práce, splnění cíle práce, samostatnost při zpracování tématu, logická stavba práce, práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací, hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu), úprava práce (text, grafy, tabulky), jazyková a stylistická úroveň)

Co se týče formální stránky, autor zpracovává téma zdařile. Využívá zahraniční i domácí literaturu, i vlastní úvahy. Výběr literatury odpovídá tomu, že autor zaměřil práci méně právně, tj. soustředil se spíše na politologické zpracování pojmu. Chybí tak některé obecnější právní prameny, které ale jistě používal, jen je patrně neuvedl z důvodu, že z nich přímo necitoval (příkladmo Čepelka, Č., Šturma, P. Mezinárodní právo veřejné, které jakožto základní pramen mezinárodního práva při výuce u nás fakultě bezesporu zná). Práce s literaturou je adekvátní, stejně tak poznámkový aparát. Z formálního hlediska diplomová práce v zásadě splňuje kritéria kladená na tento druh vědecké studie.

Autor téma zpracovával samostatně, dohledával si literaturu, která běžně není v knihovně dostupná, vymýšlel způsob zpracování, pracoval z hlediska diplomové práce až nadstandardně, věnoval tématu mnoho času a úsilí. Určitým kamenem úrazu je pojetí práce, které je méně právní, než bych jej očekávala; tuto výhradu jsem diplomantovi opakovaně sdělila, ale respektuji jeho požadavek i přes tuto výhradu práci odevzdat a obhajovat.

Cílem práce je podle autorových slov „analyzovat fenomén důvěry mezi státy a jeho aplikaci v mezinárodním právu“. Zde jsme se s diplomantem, řekněme, nepotkali v našich očekáváních, v konzultacích jsem se jej snažila vést spíše směrem „jak je princip důvěry včleněn do mezinárodního práva“, zpracování je ale vedeno směrem jiným. Svůj cíl práce diplomant podle mého názoru víceméně splnil, tu část práce, která není mezinárodněprávní, však mohu hodnotit jen obtížně.

Co se týče stránky obsahové, práce je členěna do úvodu, pěti kapitol a závěru. Včleněn je obsah a seznam použité literatury. Práce je zpracována s využitím především sekundárních zdrojů, použita je i judikatura. Osnova není příliš zaměřena na mezinárodní právo, ale ve zpracování se jej dotýká, jen nikoli analýzou mezinárodního práva. Z mého hlediska je stěžejní kapitola věnovaná principu vzájemné důvěry v mezinárodním právu. Zde bych především upozornila, že začít kapitolu o mezinárodním právu právem evropským (bez vymezení, že se např. jedná o regionální subsystém) není vhodné. Chybí úvod, který by hovořil o mezinárodním právu, jeho systematické, kategorizaci obsahu (např. otázka kogentní normativity a jejího propojení s principem důvěry) atd. Diplomant ale zajímavě nachází otázku mezistátní důvěry v konceptu bezpečných zemí, a v návaznosti na to i v judikatuře, která se k této otázce vztahuje. Absentuje rozlišení právního schématu Rady Evropy a Evropské unie, stejně jako kořeny případu M.S.S. v Belgii a Řecku, u nichž by bylo zajímavé se podívat právě na roli mezistátní důvěry v rozhodování Evropského soudu pro lidská práva (lze ji zde podle mého názoru pěkně ilustrovat). Osobně je pro mě zajímavá kapitola Opatření pro posílení důvěry, i zde by bylo

zajímavé se zaměřit více na propojení s mezinárodním právem. Hloubku provedené analýzy je kvůli způsobu zpracování obtížné hodnotit.

Doporučení práce k obhajobě, navržený klasifikační stupeň a připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Autor prokázal schopnost samostatné práce, rešeršní činnosti, zpracování dokumentů i literatury. Za problematické považuji málo právní pojetí práce, ale i přesto považuji předloženou práci za naplňující kritéria kladená na diplomovou práci (i.a. napsána odborným jazykem, vybavena poznámkovým aparátem a seznamem literatury) a doporučuji ji proto k obhajobě.

Ráda bych se diplomanta zeptala na to, zda vidí princip důvěry aplikován např. v Memorandu o porozumění mezi Itálií a Libyí (Memorandum of Understanding between Italy and Libya) v kontextu případu Evropského soudu pro lidská práva ve věci Hirsi Jamaa (2012) či v kontextu pravděpodobného obchodu s otroky probíhajícímu na území Libye?

V Praze dne 13. 11. 2017

JUDr. Věra Honusková, Ph.D.